

den højtærede Justitsminister at interessere sig for dette Forhold og om muligt søge det ændret, saaledes at de Fæstere, der ere tilbage, kunne faa lignende rimelige Vilkaar at købe paa som de, der have købt i Forvejen.

Jeg vil gerne udtale min Tilslutning til det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. T. Nielsen), der udtalte Ønsket om, at Bevillingen paa 100,000 Kr. til Fremme af Planteavl en maatte blive gjort kalkulatorisk. Jeg tror ikke, det vilde betyde nogen synderlig Forhøjelse, men jeg er overbevist om, at dette, at Bevillingen blev kalkulatorisk, vilde vække Tilfredshed baade blandt Husmandsforeningerne og blandt Landboforeningerne. Skønt det vistnok er saaledes, at Husmandsforeningerne virkelig i det forløbne Aar have faaet et større Tilskud fra Staten, end de have forlangt, finde de dog, at de fik for lidt, og det kommer af, at deres Virksomhed har været i Fremgang i Aarets Løb. Jeg vilde derfor finde det rimeligt, at Beløbet blev kalkulatorisk, saaledes at det stod i Forhold til det, de selv havde Raad til at anvende paa denne Sag, Fremme af Planteavl.

Angaaende Kursusbevillingerne skal jeg gøre en Bemærkning til det ærede Medlem for Ringsted (Zahle), der mente, at denne Bevilling i Jylland i Modsætning til paa Øerne administreres af Fællesudvalget. Dette er ikke Tilfældet, det er i Overensstemmelse med den i Fjor truffe Aftale, at det saavel i Jylland som paa Øerne er Landboforeningernes Udvalg, der administrerer denne Bevilling. Jeg var med til i den nedsatte Kommission at foreslaa, at ogsaa denne Bevilling skulde under Administration af de paagældende provinsielle Fællesudvalg, som ere valgte baade af Husmandsforeningerne og Landboforeningerne, men dette blev ikke vedtaget. Saaledes som Bevillingen nu administreres, blev det vedtaget i Fjor, og det er ogsaa saaledes, som det blev vedtaget i Fjor, at Husmandsforeningernes Formænd have samme Ret som Landboforeningernes til at paategne disse Ansøgninger. Jeg vil tillade mig at hævde, at angaaende Administrationen af Bevillingen til Præmier og Rejser fik vi i Fjor en god og forsvarlig Ordning, jeg vil gaa saa vidt at sige, at det var den eneste mulige Ordning, der kunde træffes paa dette Tidspunkt. I Jylland er ogsaa Samarbejdet i de Udvalg, der ere blevne valgte, dels af Landboforeningerne og dels af Husmandsforeningerne, gaaet godt uden Hensyn til,

om det er Landboforeningerne eller Husmandsforeningerne, der have haft Flertal i Kredsudvalgene. Jylland blev delt i 68 Kredse, og det viser sig — det fremgaar af den fremlagte Beretning —, at i de 32 af disse Kredse fandtes der ingen Husmandsforeninger, saa at Landboforeningerne alene maatte vælge hele Udvalget. Jeg synes, at disse 2 Tal afgive et uomstødeligt Bevis for, hvor umuligt og hvor upraktisk det Krav var, der stilledes i Fjor fra det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) og det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) om, at Husmandsforeningerne alene skulde administrere. Det viste sig altsaa, at i 32 af 68 Kredse i Jylland fandtes der slet ingen Husmandsforeninger, og mange af de smaa, nydannede Foreninger vare ikke i Stand til at magte den Opgave, der vilde blive stillet dem, hvis de skulde administrere Bevillingen alene. Og dertil kommer, at Landboforeningerne ofre betydeligt til denne Sag; jeg skal blot nævne, at det Tilskud, som Landboforeningerne i Jylland af egne Midler ofre paa Husmandssagen, er  $\frac{2}{3}$  af Statens Bidrag. Statens Bidrag er ca. 50,000 Kr., og Landboforeningerne ofre til den Sag af egne Midler ca. 15,000 Kr. Naar man tager disse Ting i Betragtning, vil man kunne forstaa, at Landboforeningerne selvfølgelig ikke ønske den Sag forkludret, fordi de Herrer vel nok ønske at bruge den politisk for at kunne kravle op paa Ryggen af Husmændene, som det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) udtrykte sig om os.

Men det er jo værdt at lægge Mærke til, med hvilken Kærlighed de to nævnte ærede Medlemmer brændende og inderligt og rørende tale om Husmændene. Det er jo Husmændene først og Husmændene sidst. Naa, de ere jo Rivaler, de to, og den Tid kommer jo nok inden saa meget længe, hvor man vil se dem komme op at slaas om Husmændene, den Tid kommer jo nok, hvor det bliver saaledes, at den ene Part ikke længere vil nøjes med at gøde Jorden for den anden. Jeg hilser denne Bevægelse og dette Arbejde, der virkelig gøres ude omkring i vort Land for at hævde og dygtiggøre Husmandsstanden, med overmaade stor Glæde, det er glædeligt, at de gaa fremad til større Selvstændighed og større Dygtighed, det betyder en Forøgelse af vort Lands og vort Landbrugs Kraft og Bæreevne. Men i denne praktiske Fremgang have de Herrer, der herinde tale saa stærkt for Husmændene, jo hidtil ingen Del haft, nu først melde de